Eelco Meuleman

Het leven van een vrolijke kankerpatiënt

2022 Prometheus Amsterdam

Charles

Dit boek is opgedragen aan Charles, met wie ik ooit een innige liefdesrelatie had, en die de dag nadat ik het uitmaakte mijn vriend werd.

Charles woonde in San Francisco toen ik hem op het Filmfestival Rotterdam leerde kennen. Hij maakte intrigerende korte films, voor eentje kreeg hij een prijs die bestond uit een bronzen penis.

Hij verhuisde naar Amsterdam, waar na lange tijd werd ontdekt dat hij multiple sclerose had. Hij kwam in een rolstoel terecht en werd goed verzorgd in een aangename woning met permanente thuishulp.

Het was altijd een plezier om naar hem toe te gaan. Charles was de enige die ik kende met een onverwoestbaar positieve instelling, ik heb veel van hem geleerd. En we hebben veel gelachen.

Ook in de afgelopen maanden, nadat ik de diagnose nierkanker met uitzaaiingen in de long had gekregen, heb ik vaak aan Charles gedacht. Zijn aan-

gename, zachtaardige kijk op het leven is besmettelijk, althans wel op mij.

We hebben dingen meegemaakt. Een angstaanjagend, mollig buurjongetje in ons vakantiehuis aan de Griekse kust. Hartstochtelijke weken in San Francisco. Een al geboekte vakantie in New York die we lieten doorgaan hoewel we kort daarvoor uit elkaar waren gegaan, het werd des te leuker.

De opwindende Sweepstakes Room in de Madonna Inn in San Luis Obispo, Californië, met 's ochtends het allergrootste en lekkerste stuk roze taart ooit gegeten. Een merkwaardig homorestaurant in de woestijn van Palm Springs, waar ze bij de reservering alleen maar zeiden: '*Oh, it's so nice and cold in here!*' Het vroor er zowat, en ze serveerden het oudste lam ter wereld.

We logeerden er in een homohotel (bijna alles was homo in Palm Springs), waar de kamers waren gegroepeerd rondom een zwembadje. Toen we vrij laat op weg gingen naar het ontbijt, keken vanaf de ligbedden twaalf paar gretige ogen boven bijna net zoveel snorren ons gretig aan. Toegegeven, we waren nog jong en sexy.

Nadat hij ziek was geworden bracht Charles zijn dagen tevreden in zijn kamer door, *thank God for the internet*.

Ik schreef dit boek met Charles vaak in mijn ach-

terhoofd. Het gaat over een leven dat begon met vele koppen maar gelukkig eindigde met een overzichtelijke staart.

Die koppen vormen samen een antwoord op de vraag die ik mezelf stelde toen ik zo vrolijk bleef na de diagnose en het vooruitzicht nog maximaal twee jaar te leven.

Waarom viel ik niet, al was het maar af en toe, in het zwarte gat waarin iederéén valt na zo'n onheilstijding?

In de tram naar huis, nadat de uroloog me had doorverwezen naar de oncoloog, want in de long uitgezaaide nierkanker, dus niks meer aan te doen behalve een zo aangenaam mogelijke levensverlenging, besprong mij vooral één gedachte: het is ook wel goed zo.

Ik was dan nog maar zestig, ik had het leven van een tachtigjarige achter de rug, vond ik. Ik was ongewoon vroeg begonnen met Leven. In mijn herinnering speelden de cruciale gebeurtenissen zich allemaal af toen ik vijftien was, in werkelijkheid was het tussen mijn veertiende en dertigste: drank, drugs, seks, liefde, heel vaak vallen en af en toe weer opstaan.

Ik zou dit nooit hebben kunnen schrijven als ik geen kanker had gekregen. Zoals alle uitvloeisels van die ziekte op mij een positieve invloed hebben gehad.

Zeker, ik was gezegend: ik had geen partner en geen kinderen, genoeg geld om de dingen te doen en kopen die ik wilde, ik verdroeg de chemotherapie goed (hoewel ik net als iedereen in mijn situatie last had van de bijwerkingen) en ik kon mijn gedachten al snel verwoorden in opgewekte columns voor mijn krant. En ik had veel vrienden, die goed voor me zorgden.

Maar dan nog. Zelfs onder die ideale omstandigheden kon je in dat zwarte gat donderen. Waarom is dat niet gebeurd?

Ik ben 43 jaar onafgebroken aan het werk geweest, vooral in de media. De laatste vijftien jaar waren de gelukkigste, bij *de Volkskrant*. De leukste krant ter wereld om voor te werken.

Ik had dan ook nog eens de leukste baan – chefnieuws. Veeleisend, maar leuk, omdat je iedereen leerde kennen en in alle vrijheid je eigen site en (vooral maandag)krantje kon maken, ik werkte altijd in het weekend. Toch zag ik, kort voordat ik de diagnose kreeg, wel op tegen nóg zeven jaar buffelen tot mijn pensioen.

Er waren meer vraagtekens die de diagnose tot een bevrijding maakten. Ik had dan wel net mijn droomappartement betrokken, maar zou het niet gezelliger zijn met een vriend erin? Zou ik het na mijn pensioen wel kunnen blijven betalen? Waren

dit geen onzinnige, pietluttige vragen met misschien wel een wereldoorlog op komst? Was de wereld toch al niet ten dode opgeschreven, qua klimaat, steeds meer wappies op straat en de sociale media, en doodenge dictators in de landen om ons heen galore?

Toen ik te horen kreeg dat ik nog 'zeventien maanden' te leven had, viel plotseling de bodem onder die vragen vandaan, wat een opluchting.

Er viel nog een last van me af: die van het nieuws. In de afgelopen vijftien jaar was mijn nieuwsknop nooit uit geweest, geen seconde.

Tot mijn eigen aangename verbijstering bleek ik in staat om het nieuws te negeren, van het ene moment op het andere. Als kersverse kankerpatiënt was ik sowieso nogal bezig met mezelf, maar dat het zó snel zou gaan? Ik heb zelfs de oorlog in Oekraïne een tijdje niet gevolgd, moet ik tot mijn schaamte bekennen.

Een intense beleving van de dagelijkse dingen kwam ervoor in de plaats. Waar ik vroeger hysterisch in een paar minuten mijn boodschappen deed, ging ik nu voor mijn plezier naar de supermarkt, gewoon om te kijken wat er allemaal gebeurde. En dat was veel, als je er oog voor had.

Ook door de medicijnen die ik slikte (waaronder toch wel de hoofdbestanddelen van de Amerikaanse

opiatencrisis) beleefde ik álles veel intenser dan ik ooit heb gedaan.

Ik wandelde doelloos maar intens tevreden door de grote stad waarin ik woonde. Voor het eerst zonder schuldgevoel (ik spijbel!). In mijn vorige leven voelde ik me altijd wel ergens schuldig over.

De schaamte was verdwenen en ik zei wat ik dacht. Ook tegen oude vrienden, wat af en toe best pijnlijk was. Maar ik had niets meer te verliezen. Vooral ook geen tijd.

Ik was een uitgesproken stier, geboren in bijna het exacte midden van de maand mei, had alles graag onder controle en hield alleen van avontuur als het georganiseerd was. Ook daarom kwam zo'n afgebakende levensverwachting, van een leven dat toch al lang was geweest, voor mij als geroepen.

Kort na de diagnose heb ik best zitten mijmeren over wat ik nog zou willen doen. Niet veel, eerlijk gezegd. Geen wereldreis, ik kon de hele wereld en meer zien vanuit mijn appartement.

Als ik dan toch nog een droom had, dan was het schipper worden op het pontje over de rivier dat het centrum van de grote stad waarin ik woonde scheidde van het noorden: altijd hetzelfde en elke keer weer anders. Georganiseerd avontuur.

Maar je moest er een Groot Vaarbewijs voor halen, en daarvoor ontbrak het mij aan tijd en nuch-

terheid. En waarschijnlijk ook aan kunde.

Hoeveel tijd restte mij nog? De chemo's sloegen goed aan, zei de oncoloog na een paar maanden. Het liefst had ik opnieuw een specifieke diagnose gekregen: je hebt nog drie jaar en vijf dagen. Maar mijn oncoloog keek wel uit: nadat hij me in zijn beroepsmatige enthousiasme die zeventien maanden had voorgeschoteld, bood hij daarvoor in het volgende gesprek ruiterlijk zijn excuses aan. Met kanker wist je het nooit zeker.

Ik moest die chemo's natuurlijk wel blijven verdragen. En een volgende scan zou weer iets heel anders kunnen laten zien.

Een perspectief moest ik dan maar uit de lucht zien te grijpen. Je had nu eenmaal niet alles zelf in de hand. En misschien toch ook weer wel.

Charles is ervan overtuigd dat je het leven wél bij de hand kunt nemen in plaats van andersom. Hij doet niet anders.

En ik probeer het hem na te doen.

Sigaret

Het was drie uur in de morgen in het ziekenhuis en ik had net de eerste chemo achter de rug. Ik was er bang voor geweest. Een paar maanden eerder had ik gehoord dat er een tumor in mijn rechternier was ontdekt, die bleek uitgezaaid in mijn rechterlong.

Het was begonnen met een telefoontje van een zenuwachtige medewerkster van het ziekenhuis, die vroeg of ik onmiddellijk kon komen. Dat kon ik niet want er zat een vriend bij me te lunchen. Toen vroeg ze of ik kon gaan zitten omdat ze slecht nieuws had: er was een plekje op mijn nier ontdekt.

Ik had de uitslag verwacht van een onderzoekje naar blaasproblemen die alweer voorbij waren.

Ik schrok er niet van. Er worden zo veel plekjes ontdekt. Ook tijdens het volgende consult met de uroloog bleef ik kalm. Zij tekende twee nieren op een papiertje, zette door de rechter een groot kruis en zei: weg nier, weg kanker. Helder.

Ja, tenzij het is uitgezaaid maar daar ga ik op uw leeftijd niet van uit.

Drie weken en evenzoveel plekjes op de long later was ik van kerngezond in ongeneeslijk ziek getransformeerd. Ik besloot er geen drama van te maken maar was vooral nieuwsgierig naar wat komen ging.

Wat dat betreft had ik aan mijn oncoloog een goeie. Die viel met de deur in huis: u hebt dus lawezeggen ongeneeslijke kanker en die gaan we te lijf met lawezeggen in principe twee middelen. Dan heb je dus de cisplatine, daar word je lawezeggen benauwd, duizelig, misselijk en moe van, maar daar hebben we goeie medicijnen tegen. Lawezeggen dat je dat meestal wel goed doorstaat. Daarna doen we de gemcitabine, dat is wat milder, dan twee weken pauze, dan beginnen we opnieuw, en lawezeggen dat dan...

Euhm, vraagje tussendoor: ik begrijp (dat had ik gegoogeld) dat ik moet rekenen op nog een jaar of twee? En is dat mét behandeling?

Da's nou aardig dat u dat zegt, zei de oncoloog, het is lawezeggen om precies te zijn zeventien maanden. Dat blijkt uit een onderzoek van Oxford dat ik net heb binnengekregen. En ja, het is lawezeggen mét behandeling, zonder weten we gewoon echt niet wat die longtumoren gaan doen. Ja, we weten dat u lawezeggen uiteindelijk zult stikken.

Twee dagen later bood hij zijn excuses aan voor

die zeventien maanden, die zouden lawezeggen wel wat rauw op mijn dak zijn gevallen. Er waren heus mensen die echt nog wel een paar maanden langer leefden.

Je zou er boos om kunnen worden, maar dat werd ik niet. Ik zag een misschien wat warrige maar vriendelijke man met een stopwoordje, die de hele dag niets anders deed dan chemokuren samenstellen voor patiënten die niet meer te genezen waren. Geen baan om jaloers op te zijn.

Maar die eerste keer in het ziekenhuis was ik dus bang. Ik had de verhalen gehoord over kankerpatienten die de chemotherapie – door mijn oncoloog omschreven als een guerrillaoorlog: we kunnen wel aanvallen maar niet het gebied overnemen – slecht verdroegen. Ze werden misselijk en raakten uitgeput. Zou het middel niet erger zijn dan de kwaal, als die kwaal toch maar zeventien maanden duurde?

Na de eerste lading was ik weliswaar wat duizelig maar niet doodziek. Wel moest er nog urenlang water door mijn lichaam worden gepompt om mijn nieren weer tot rust te brengen, maar daar voel je weinig van. Ik had vooral behoefte aan een dropje, om de vieze smaak uit mijn mond te verdrijven. En aan een sigaret.

Ik vertelde de verpleegster, die me consequent 'schat' noemde, dat ik een wandeling wilde maken,

zij knipoogde dat ze heus wel wist wat voor soort 'wandeling' dit ging worden en vroeg of ik dan toch wel voorzichtig zou zijn, schat. Had ik al gezegd dat het echt allemaal engelen waren in het ziekenhuis?

Ik nam de lift van de zesde verdieping naar de begane grond, waar het ziekenhuis beschikte over een snoepautomaat. Maar die had wel een eigen willetje: innen deed hij graag – het bedrag werd in een seconde van je mobieltje af gepiept – maar het was altijd even afwachten of er iets uit kwam, meestal niet, het was meer een gokautomaat dan een snoepautomaat eigenlijk.

Ook nu kon ik fluiten naar mijn rolletje Redband: de machine had na mijn betaling het mechanisme weliswaar in werking gezet, maar de rol bleef op het allerlaatste moment haken in de metalen wokkel die hem over het randje had moeten duwen.

Des te dringender was de sigaret. Ja, ik was na de diagnose kort gestopt met roken maar werd daar zo zenuwachtig van dat ik maar weer was begonnen. Wel heel gezonde sigaretten hoor, geen echte maar zogenoemde heets, die niet verbranden maar verhitten. Geen as, nauwelijks rook. Geen teer, wel nicotine – en daarvan kon ik wel wat gebruiken.

Het werd een heel gedoe. Met zo'n mobiele infuusmachine kon je best behendig door de ziekenhuisgangen zwiepen, en even naar buiten op een

bankje ging ook nog wel, maar een echte wandeling werd ingewikkeld.

Met de stang op wieltjes waaraan de nierspoelwaterzakken hingen in mijn rechterhand, en mijn linkerhand met de venijnige naald erin strak langs mijn lijf, stak ik de weg voor het ziekenhuis over. Het was een zwoele nacht maar toch was het doodstil op straat.

Mijn reisbestemming was een stil weggetje naast het Student Hotel, waar ik buiten het zicht van de engelen (ik ben van huis uit katholiek) mijn gang hoopte te gaan. Op de hobbelige stoep begon de machine al te haperen.

Ik was bijna waar ik wezen wilde toen een licht gepruttel overging in een luid gepiep, twee feloranje zwaailichtjes gingen branden en de tekst INFUUS DRUPPEL STOKT – RESET op het beeldscherm verscheen. Welk knopje ik ook indrukte: van resetten was geen sprake, en op dit uur was het gepiep en geknipper best een beetje ongemakkelijk.

Ik was kennelijk definitief in het barst-maarstadium beland en genoot al piepend en knipperend onbedaarlijk van de nicotine.

Hier liep ik dan, bijna 61 jaar oud, twee maanden geleden gehoord dat ik ongeneeslijke, in de long uitgezaaide nierkanker had, en nog een maand of zeventien te leven. Een wandelende ambulance met

een sigaret in zijn mond. Een mislukte tekening van Gummbah.

Je zou je dood moeten schamen, maar ik deed dat niet. Ik werd hier vrolijk van, zoals ik van alles wat me in de afgelopen maanden was overkomen vrolijk was geworden.

Ik dribbelde via route 61 terug naar kamer 621, waar de schat me zachtjes in bed legde en de druppeltjes water weer aanzette. Vier uur later werd ik vrolijk weer wakker.